દેશી હિસાબ.

પ્રથમ ભાગ.

કીમત એક આનો ત્રણ પઈ.

Department of Public Instruction, Bombay.

JARÂTI DESHI HISÂB,

OR

MENTAL ARITHMETIC.

PART I.

BY

SAHIB BHOGILÂL PRÂNAVALLABHADÂS,

LATE DEPUTY EDUCATIONAL INSPECTOR, KATTIAWAR.

THIRD EDITION.—30,000 Copies.

Bombay:

GOVERNMENT CENTRAL BOOK DEPÔT.

1875.

Price 1 Anna 3 Pies.

BOMBAY:

PRINTED AT THE EDUCATION SOCIETY'S PRESS, BYCULLA.

મુંબઈ ઈલાકાનું કેળવણીખાતું.

દેશી હિસાબ.

પ્રથમ ભાગ.

આ

રાવસાહેબ ભોગીલાલ પ્રાણવલ્લભદાસ,
પ્રાંત કાઠીઆવાડના માજી ડેપ્યુટિ એજ્યુકેશનલ ઇન્સ્પેક્ટર,

એઓએ રચ્યા.

આવૃત્તિ ત્રીજી.
૩૦,૦૦૦ પ્રત.

મુંબઈ.
ગવર્નમેંટ સેંટ્રલ બુક ડીપો.
સન ૧૮૭૫.

કીમત એક આનો ત્રણ પઈ.

મુંબઈમધ્યે:
એજ્યુકેશન સોસાઈટીના છાપખાનામાં છાપ્યું છે.

દેશી હિસાબ.

આંક, ધાતો, સર્વાળા વગેરે તથા વ્યવહારના હિસાબ ટૂંકામાં મોઢે ગણવાની રીતિઓ આ ચોપડીમાં દાખલ કીધીછે, એમાં જે જે બાબતો છે તે સાંકળીઉં જોયાથી માલૂમ પડી આવશે. આખી ચોપડીના ૫ વિભાગ કીધાછે; તેમાંના પહેલા ૩ નો ભાગ ૧, તથા બીજા ૨ નો ભાગ ૨, એવી બે ચોપડાઓ જુદી પાડીછે, તેનું કારણ એ જે એક એકની કીમત થોડી પડે. ત્રિરાશિ રીતિએ હિસાબ તો થઈ શકેછે, પરંતુ તે ધોરી રસ્તા માટે લંબાણ ઘણું થયેથી પાટી, કલમ, વગેરેની મદદ સિવાય તથા ઝડપથી થવા કઠણ પડેછે, અને વ્યવહારનાં કામ કાજમાં તો હિસાબનો ખપ સહજ ઘણીવાર પડેછે. તે વખત એવાં સાધન મળવાં કઠણ, માટે ગુજરાત પ્રાંતના ઈન્સ્પેકટર મહેરબાન હોપ સાહેબની ઈચ્છા થઈ કે, લોકોને ખપમાં આવે એવા હિસાબ ટૂંકામાં કરતાં આવડે તેવી ચોપડી થાય તો સારૂં, માટે એ સાહેબ મોસુફના હુકમથી ગુજરાત તથા કાઠીઆવાડમાંની ઘણીખરી નિશાળોના મહેતાજીઓ પાસેથી તેમના પોતપોતાના ઠેકાણામાં જે જે હિસાબની જરૂર તેવા દાખલ કરેલાની ચોપડીઓ મંગાવી, તે સર્વે

અકઠી કરી તેમાંનું તારણ કાઢી આ ચોપડીમાં દાખલ કીધું છે. કોઈના સમજ્યામાં એમ ન આવે જે આમાં હવે કાંઈ બાકી રહ્યું નથી, કેમકે આ તો એક આધાર માત્ર છે, માટે એ ઉપરથી જે જે શીખવનાર હોય તેઓ પોતાની અક્કલ પ્રમાણે વિસ્તાર કરીને એમાં કોરાં પાનાં હોય તેમાં જે જે નવી કૂચીઓ સૂઝે, તે નોંધી રાખશે તો ઘણો ફાયદો થશે. કદી કોઈ સવાલ કરે કે, આ ચોપડી-માંની કેટલીક વાતો તો સંસારવ્યવહારની ચોપડીમાં છે, ત્યારે આ મહેનત કરવાનું શું કામ? તેનો જવાબ એ જે એ ચોપડીની કીમત ભારે તેથી ગરીબ લોકોને લેવી કઠણ પડેછે.

આંકના પાડા ચાલતી રીત છોડી દેઈ કોઠા પાડી ટૂંકી રીતે લખ્યાછે, તેનું કારણ પણ એજ કે થોડાંપાનાં થયેથી આ ચોપડીની કીમત થોડી થાય તો એ લેવાનું સર્વેને બની આવે.

શીખવનારને ચેતવણી.

હરેક આંક શીખવતી વખત તેમાંનો એકેકો પાડો સવળો તથા અવળો ગોખાવવો, અને એક આંકના દશે પાડા પૂરા થાય, ત્યારે દશે પાડાના દુઆ તરીઆ વગેરે અવળા સવળી બોલતાં શીખવવું, કે જેથી શીખનારના હઈઆમાં સર્વે બરાબર ઠશે. એ સિવાય પલાખાં પૂછવાનો પણ ઘણો મહાવરો રાખવો એટલે ભણેલું ભૂલી ન જતાં તે એવું યાદ થઈ જાય કે, હિસાબ ગણતી વખત જયાં જ્યાં આંકનો ખપ પડે ત્યાં જરાએ વાર ન લાગે.

ધાતો લખેલી છે તે પણ મોઢે કરાવવી. સર્વાળા વગેરેના દાખલા આ ચોપડીમાં જગાની તંગીને લીધે ઘણાજ કમ લખ્યાછે, તો તે નમુના દાખલ લખ્યાછે, એવી રીતે કે એ ઉપરથી શીખવનાર બીજા જોડીને લખાવે. હિસાબ, એટલે લેખાંની કૂચીઓનાં દાખલા, ઘણાજ ઓછા લખ્યાછે, તેનું કારણ પણ ઉપર મુજબ જાણવું.

ભણાવનારને બીજી વિનંતિ કરવામાં આવેછે, કે તેણે આ ચોપડીમાં જેટલું છે, તેમાંથી પોતપોતાના ગામમાં જેટલું કામનું હોય તેટલું પાકું ભણાવવું, અને તે તે ગામમાં કામની વાતો હોય, તે આ ચોપડીમાં કદી લખેલી ન હોય તો થોડાંએક પાનાં એની સાથે બાંધીને તેમાં તે દાખલ કરવી કે, તેથી શીખવવાનું સૂતર પડે. કેટલાએક હિસાબ લખી રાખી તેના જવાબ માંડી મૂક્યા હોય તો ભણાવનાર ગુરૂને પોતાને વારે વારે હિસાબ ગણવાની મહેનત મટી જશે, તથા એવી રીતે ઊગરેલી વેળા બીજા કામમાં લગાડી શકાશે.

આ ગ્રંથની પછવાડે કાઠીઆવાડ બાબતનો વિભાગ વધાર્યો છે તે ગૂજરાત પ્રાંતની નિશાળોને ઉપયોગી જાણીને કાંઈ દાખલ કર્યો નથી, તેમ તેટલો જુદો રાખ્યો હોત તો, કાઠીઆવાડને ઉપયોગી પડત એવો પણ નથી, કેમકે પહેલા ચાર ભાગમાં જે જે બાબતો આવીછે તેમાંની કેટલીક કાઠીઆવાડને ઘણી ખપની છે, પણ તે કરતાં જેટલું એ દેશને વધારે કામનું રહી ગયું હતું તે જુદું દાખલ કર્યુંછે, અને વળી એ કરતાં વધારે રહી ગયું હોય તો એકેક મહેતાજી પોતપોતાની ચોપડીમાં તેટલું વધારશે એટલે ચોપડી પૂરી કામની થઈ પડશે.

આ ચોપડીમાં હિસાબ વગેરે ગોઠવણી કરવામા ગૂજરાત તથા કાઠીઆવાડના મહેતાજીઓએ મોકલેલી ચોપડીઓએ ઘણી મદદ કરીછે. અને આ રચવામાં રાજકોટની ઈંગ્રેજી નિશાળના આસિસ્ટંટ, ભાઈ ગોપાળજી સૂરભાઈએ પણ સારી મદદ આપીછે, માટે એ સર્વે ગૃહસ્થોનો મારા ઉપર મોટો આભાર થયોછે.

ઉપલી એવડી લીંટીઓની નીચે સર્વાળા છે; એપ્રમાણે બીજા આંકમાં પણ સમજવું.

વિભાગ ૧ લો.

એકડે એક.　　　　　　　　　　　　એકડે એક.

૧	૧૧	૨૧	૩૧	૪૧	૫૧	૬૧	૭૧	૮૧	૯૧	૧૦૦	૫૬૦
૨	૧૨	૨૨	૩૨	૪૨	૫૨	૬૨	૭૨	૮૨	૯૨	૨૦૦	૬૭૦
૩	૧૩	૨૩	૩૩	૪૩	૫૩	૬૩	૭૩	૮૩	૯૩	૩૦૦	૭૮૦
૪	૧૪	૨૪	૩૪	૪૪	૫૪	૬૪	૭૪	૮૪	૯૪	૪૦૦	૮૯૦
૫	૧૫	૨૫	૩૫	૪૫	૫૫	૬૫	૭૫	૮૫	૯૫	૫૦૦	૧૦૦૦
૬	૧૬	૨૬	૩૬	૪૬	૫૬	૬૬	૭૬	૮૬	૯૬	૬૦૦	૧૧૧૦
૭	૧૭	૨૭	૩૭	૪૭	૫૭	૬૭	૭૭	૮૭	૯૭	૭૦૦	૧૨૨૦
૮	૧૮	૨૮	૩૮	૪૮	૫૮	૬૮	૭૮	૮૮	૯૮	૮૦૦	૧૩૩૦
૯	૧૯	૨૯	૩૯	૪૯	૫૯	૬૯	૭૯	૮૯	૯૯	૯૦૦	૧૪૪૦
૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	૧૦૦	૧૦૦૦	૧૫૫૦
૫૫	૧૫૫	૨૫૫	૩૫૫	૪૫૫	૫૫૫	૬૫૫	૭૫૫	૮૫૫	૯૫૫	૫૫૦૦	૧૦૫૫૦

ઉપર એકડે એકના પાડા લખ્યા છે. તેમની સર્વેની નીચે સર્વાળા છે: ને એ પ્રમાણે બીજા આંક હવેથી આવશે તેનું પણ સમજવું.

એકેક એક.

	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	
૧	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૫૫
૨	૨	૪	૬	૮	૧૦	૧૨	૧૪	૧૬	૧૮	૨૦	૧૧૦
૩	૩	૬	૯	૧૨	૧૫	૧૮	૨૧	૨૪	૨૭	૩૦	૧૬૫
૪	૪	૮	૧૨	૧૬	૨૦	૨૪	૨૮	૩૨	૩૬	૪૦	૨૨૦
૫	૫	૧૦	૧૫	૨૦	૨૫	૩૦	૩૫	૪૦	૪૫	૫૦	૨૭૫
૬	૬	૧૨	૧૮	૨૪	૩૦	૩૬	૪૨	૪૮	૫૪	૬૦	૩૩૦
૭	૭	૧૪	૨૧	૨૮	૩૫	૪૨	૪૯	૫૬	૬૩	૭૦	૩૮૫
૮	૮	૧૬	૨૪	૩૨	૪૦	૪૮	૫૬	૬૪	૭૨	૮૦	૪૪૦
૯	૯	૧૮	૨૭	૩૬	૪૫	૫૪	૬૩	૭૨	૮૧	૯૦	૪૯૫
૧૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	૧૦૦	૫૫૦
	૫૫	૧૧૦	૧૬૫	૨૨૦	૨૭૫	૩૩૦	૩૮૫	૪૪૦	૪૯૫	૫૫૦	૩૦૨૫

અગીઆરેક અગીઆર. અગીઆરાં.

	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	
૧	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૧૫૫
૨	૨૨	૨૪	૨૬	૨૮	૩૦	૩૨	૩૪	૩૬	૩૮	૪૦	૩૧૦
૩	૩૩	૩૬	૩૯	૪૨	૪૫	૪૮	૫૧	૫૪	૫૭	૬૦	૪૬૫
૪	૪૪	૪૮	૫૨	૫૬	૬૦	૬૪	૬૮	૭૨	૭૬	૮૦	૬૨૦
૫	૫૫	૬૦	૬૫	૭૦	૭૫	૮૦	૮૫	૯૦	૯૫	૧૦૦	૭૭૫
૬	૬૬	૭૨	૭૮	૮૪	૯૦	૯૬	૧૦૨	૧૦૮	૧૧૪	૧૨૦	૯૩૦
૭	૭૭	૮૪	૯૧	૯૮	૧૦૫	૧૧૨	૧૧૯	૧૨૬	૧૩૩	૧૪૦	૧૦૮૫
૮	૮૮	૯૬	૧૦૪	૧૧૨	૧૨૦	૧૨૮	૧૩૬	૧૪૪	૧૫૨	૧૬૦	૧૨૪૦
૯	૯૯	૧૦૮	૧૧૭	૧૨૬	૧૩૫	૧૪૪	૧૫૩	૧૬૨	૧૭૧	૧૮૦	૧૩૯૫
૧૦	૧૧૦	૧૨૦	૧૩૦	૧૪૦	૧૫૦	૧૬૦	૧૭૦	૧૮૦	૧૯૦	૨૦૦	૧૫૫૦
	૬૦૫	૬૬૦	૭૧૫	૭૭૦	૮૨૫	૮૮૦	૯૩૫	૯૯૦	૧૦૪૫	૧૧૦૦	૮૫૨૫

એકવી એક એકવીઅ. એકવીશાં.

	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	
૧	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૨૫૫
૨	૪૨	૪૪	૪૬	૪૮	૫૦	૫૨	૫૪	૫૬	૫૮	૬૦	૫૧૦
૩	૬૩	૬૬	૬૯	૭૨	૭૫	૭૮	૮૧	૮૪	૮૭	૯૦	૭૬૫
૪	૮૪	૮૮	૯૨	૯૬	૧૦૦	૧૦૪	૧૦૮	૧૧૨	૧૧૬	૧૨૦	૧૦૨૦
૫	૧૦૫	૧૧૦	૧૧૫	૧૨૦	૧૨૫	૧૩૦	૧૩૫	૧૪૦	૧૪૫	૧૫૦	૧૨૭૫
૬	૧૨૬	૧૩૨	૧૩૮	૧૪૪	૧૫૦	૧૫૬	૧૬૨	૧૬૮	૧૭૪	૧૮૦	૧૫૩૦
૭	૧૪૭	૧૫૪	૧૬૧	૧૬૮	૧૭૫	૧૮૨	૧૮૯	૧૯૬	૨૦૩	૨૧૦	૧૭૮૫
૮	૧૬૮	૧૭૬	૧૮૪	૧૯૨	૨૦૦	૨૦૮	.૨૧૬	૨૨૪	૨૩૨	૨૪૦	૨૦૪૦
૯	૧૯૮	૧૯૮	૨૦૭	૨૧૬	૨૨૫	૨૩૪	૨૪૩	૨૫૨	૨૬૧	૨૭૦	૨૨૯૫
૧૦	૨૧૦	૨૨૦	૨૩૦	૨૪૦	૨૫૦	૨૬૦	૨૭૦	૨૮૦	૨૯૦	૩૦૦	૨૫૫૦
	૧૧૫૫	૧૨૧૦	૧૨૬૫	૧૩૨૦	૧૩૭૫	૧૪૩૦	૧૪૮૫	૧૫૪૦	૧૫૯૫	૧૬૫૦	૧૪૦૨૫

એકત્રી એક એકત્રીઅ. એકત્રીસાં.

	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦	
૧	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦	૩૫૫
૨	૬૨	૬૪	૬૬	૬૮	૭૦	૭૨	૭૪	૭૬	૭૮	૮૦	૭૧૦
૩	૯૩	૯૬	૯૯	૧૦૨	૧૦૫	૧૦૮	૧૧૧	૧૧૪	૧૧૭	૧૨૦	૧૦૬૪
૪	૧૨૪	૧૨૮	૧૩૨	૧૩૬	૧૪૦	૧૪૪	૧૪૮	૧૫૨	૧૫૬	૧૬૦	૧૪૨૦
૫	૧૫૫	૧૬૦	૧૬૫	૧૭૦	૧૭૫	૧૮૦	૧૮૫	૧૯૦	૧૯૫	૨૦૦	૧૭૭૫
૬	૧૮૬	૧૯૨	૧૯૮	૨૦૪	૨૧૦	૨૧૬	૨૨૨	૨૨૮	૨૩૪	૨૪૦	૨૧૩૦
૭	૨૧૭	૨૨૪	૨૩૧	૨૩૮	૨૪૫	૨૫૨	૨૫૯	૨૬૬	૨૭૩	૨૮૦	૨૪૮૫
૮	૨૪૮	૨૫૬	૨૬૪	૨૭૨	૨૮૦	૨૮૮	૨૯૬	૩૦૪	૩૧૨	૩૨૦	૨૮૪૦
૯	૨૭૯	૨૮૮	૨૯૭	૩૦૬	૩૧૫	૩૨૪	૩૩૩	૩૪૨	૩૫૧	૩૬૦	૩૧૯૫
૧૦	૩૧૦	૩૨૦	૩૩૦	૩૪૦	૩૫૦	૩૬૦	૩૭૦	૩૮૦	૩૯૦	૪૦૦	૩૫૫૦
	૧૭૦૫	૧૭૬૦	૧૮૧૫	૧૮૭૦	૧૯૨૫	૧૯૮૦	૨૦૩૫	૨૦૯૦	૨૧૪૫	૨૨૦૦	૧૯૫૨૫

આ ઊપલા પાડા શીખવી રહ્યા પછી પાને ૩૫ મે પાણ આના વગેરે લખવાની રીત બતાવીછે.
તે સમજાવીને બોલતાં લખતાં શીખવવું.

એક સવાનું સવા. સવાયાં.

૧।	૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	
૧	૧।	૧૩।।।	૨૬।	૩૮।।।	૫૧।	૬૩।।।	૭૬।	૮૮।।।	૧૦૧।	૧૧૩।।।	૫૭૫
૨	૨।।	૧૫	૨૭।।	૪૦	૫૨।।	૬૫	૭૭।।	૯૦	૧૦૨।।	૧૧૫	૫૮૭।।
૩	૩।।।	૧૬।	૨૮।।।	૪૧।	૫૩।।।	૬૬।	૭૮।।।	૯૧।	૧૦૩।।।	૧૧૬।	૬૦૦
૪	૫	૧૭।।	૩૦	૪૨।।	૫૫	૬૭।।	૮૦	૯૨।।	૧૦૫	૧૧૭।।	૬૧૨।।
૫	૬।	૧૮।।।	૩૧।	૪૩।।।	૫૬।	૬૮।।।	૮૧।	૯૩।।।	૧૦૬।	૧૧૮।।।	૬૨૫
૬	૭।।	૨૦	૩૨।।	૪૫	૫૭।।	૭૦	૮૨।।	૯૫	૧૦૭।।	૧૨૦	૬૩૭।।
૭	૮।।।	૨૧।	૩૩।।।	૪૬।	૫૮।।।	૭૧।	૮૩।।।	૯૬।	૧૦૮।।।	૧૨૧।	૬૫૦
૮	૧૦	૨૨।।	૩૫	૪૭।।	૬૦	૭૨।।	૮૫	૯૭।।	૧૧૦	૧૨૨।।	૬૬૨।।
૯	૧૧।	૨૩।।।	૩૬।	૪૮।।।	૬૧।	૭૩।।।	૮૬।	૯૮।।।	૧૧૧।	૧૨૩।।।	૬૭૫
૧૦	૧૨।।	૨૫	૩૭।।	૫૦	૬૨।।	૭૫	૮૭।।	૧૦૦	૧૧૨।।	૧૨૫	૬૮૭।।
	૬૮।।।	૧૯૩।।।	૩૧૮।।।	૪૪૩।।।	૫૬૮।।।	૬૯૩।।।	૮૧૮।।।	૯૪૩।।।	૧૦૬૮।।।	૧૧૯૩।।।	૬૩૧૨।।

એક દોઢું દોઢ. દોઢાં.

૧॥	૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	
૧	૧॥	૧૬॥	૩૧॥	૪૬॥	૬૧॥	૭૬॥	૯૧॥	૧૦૬॥	૧૨૧॥	૧૩૬॥	૬૯૦
૨	૩	૧૮	૩૩	૪૮	૬૩	૭૮	૯૩	૧૦૮	૧૨૩	૧૩૮	૭૦૫
૩	૪॥	૧૯॥	૩૪॥	૪૯॥	૬૪॥	૭૯॥	૯૪॥	૧૦૯॥	૧૨૪॥	૧૩૯॥	૭૨૦
૪	૬	૨૧	૩૬	૫૧	૬૬	૮૧	૯૬	૧૧૧	૧૨૬	૧૪૧	૭૩૫
૫	૭॥	૨૨॥	૩૭॥	૫૨॥	૬૭॥	૮૨॥	૯૭॥	૧૧૨॥	૧૨૭॥	૧૪૨॥	૭૫૦
૬	૯	૨૪	૩૯	૫૪	૬૯	૮૪	૯૯	૧૧૪	૧૨૯	૧૪૪	૭૬૫
૭	૧૦॥	૨૫॥	૪૦॥	૫૫॥	૭૦॥	૮૫॥	૧૦૦॥	૧૧૫॥	૧૩૦॥	૧૪૫॥	૭૮૦
૮	૧૨	૨૭	૪૨	૫૭	૭૨	૮૭	૧૦૨	૧૧૭	૧૩૨	૧૪૭	૭૯૫
૯	૧૩॥	૨૮॥	૪૩॥	૫૮॥	૭૩॥	૮૮॥	૧૦૩॥	૧૧૮॥	૧૩૩॥	૧૪૮॥	૮૧૦
૧૦	૧૫	૩૦	૪૫	૬૦	૭૫	૯૦	૧૦૫	૧૨૦	૧૩૫	૧૫૦	૮૨૫
	૮૨॥	૨૩૨॥	૩૮૨॥	૫૩૨॥	૬૮૨॥	૮૩૨॥	૯૮૨॥	૧૧૩૨॥	૧૨૮૨॥	૧૪૩૨॥	૭૫૭૫

એક અઢીઉં અઢી. અઢીઆં.

૨॥	૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	
૧	૨॥	૨૭॥	૫૨॥	૭૭॥	૧૦૨॥	૧૨૭॥	૧૫૨॥	૧૭૭॥	૨૦૨॥	૨૨૭॥	૧૧૫૦
૨	૫	૩૦	૫૫	૮૦	૧૦૫	૧૩૦	૧૫૫	૧૮૦	૨૦૫	૨૩૦	૧૧૭૫
૩	૭॥	૩૨॥	૫૭॥	૮૨॥	૧૦૭॥	૧૩૨॥	૧૫૭॥	૧૮૨॥	૨૦૭॥	૨૩૨॥	૧૨૦૦
૪	૧૦	૩૫	૬૦	૮૫	૧૧૦	૧૩૫	૧૬૦	૧૮૫	૨૧૦	૨૩૫	૧૨૨૫
૫	૧૨॥	૩૭॥	૬૨॥	૮૭॥	૧૧૨॥	૧૩૭॥	૧૬૨॥	૧૮૭॥	૨૧૨॥	૨૩૭॥	૧૨૫૦
૬	૧૫	૪૦	૬૫	૯૦	૧૧૫	૧૪૦	૧૬૫	૧૯૦	૨૧૫	૨૪૦	૧૨૭૫
૭	૧૭॥	૪૨॥	૬૭॥	૯૨॥	૧૧૭॥	૧૪૨॥	૧૬૭॥	૧૯૨॥	૨૧૭॥	૨૪૨॥	૧૩૦૦
૮	૨૦	૪૫	૭૦	૯૫	૧૨૦	૧૪૫	૧૭૦	૧૯૫	૨૨૦	૨૪૫	૧૩૨૫
૯	૨૨॥	૪૭॥	૭૨॥	૯૭॥	૧૨૨॥	૧૪૭॥	૧૭૨॥	૧૯૭॥	૨૨૨॥	૨૪૭॥	૧૩૫૦
૧૦	૨૫	૫૦	૭૫	૧૦૦	૧૨૫	૧૫૦	૧૭૫	૨૦૦	૨૨૫	૨૫૦	૧૩૭૫
	૧૩૭॥	૩૮૭॥	૬૩૭॥	૮૮૭॥	૧૧૩૭॥	૧૩૮૭॥	૧૬૩૭॥	૧૮૮૭॥	૨૧૩૭॥	૨૩૮૭॥	૧૨૬૨૫

એક ઊઠું ઊઠ.　　　　ઊઠાં.

૩॥	૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	
૧	૩॥	૩૮॥	૭૩॥	૧૦૮॥	૧૪૩॥	૧૭૮॥	૨૧૩॥	૨૪૮॥	૨૮૩॥	૩૧૮॥	૧૬૧૦
૨	૭	૪૨	૭૭	૧૧૨	૧૪૭	૧૮૨	૨૧૭	૨૫૨	૨૮૭	૩૨૨	૧૬૪૫
૩	૧૦॥	૪૫॥	૮૦॥	૧૧૫॥	૧૫૦॥	૧૮૫॥	૨૨૦॥	૨૫૫॥	૨૯૦॥	૩૨૫॥	૧૬૮૦
૪	૧૪	૪૯	૮૪	૧૧૯	૧૫૪	૧૮૯	૨૨૪	૨૫૯	૨૯૪	૩૨૯	૧૭૧૫
૫	૧૭॥	૫૨॥	૮૭॥	૧૨૨॥	૧૫૭॥	૧૯૨॥	૨૨૭॥	૨૬૨॥	૨૯૭॥	૩૩૨॥	૧૭૫૦
૬	૨૧	૫૬	૯૧	૧૨૬	૧૬૧	૧૯૬	૨૩૧	૨૬૬	૩૦૧	૩૩૬	૧૭૮૫
૭	૨૪॥	૫૯॥	૯૪॥	૧૨૯॥	૧૬૪॥	૧૯૯॥	૨૩૪॥	૨૬૯॥	૩૦૪॥	૩૩૯॥	૧૮૨૦
૮	૨૮	૬૩	૯૮	૧૩૩	૧૬૮	૨૦૩	૨૩૮	૨૭૩	૩૦૮	૩૪૩	૧૮૫૫
૯	૩૧॥	૬૬॥	૧૦૧॥	૧૩૬॥	૧૭૧॥	૨૦૬॥	૨૪૧॥	૨૭૬॥	૩૧૧॥	૩૪૬॥	૧૮૯૦
૧૦	૩૫	૭૯	૧૦૫	૧૪૦	૧૭૫	૨૧૦	૨૪૫	૨૮૦	૩૧૫	૩૫૦	૧૯૨૫
	૧૯૨॥	૫૪૨॥	૮૯૨॥	૧૨૪૨॥	૧૫૯૨॥	૧૯૪૨॥	૨૨૯૨॥	૨૬૪૨॥	૨૯૯૨॥	૩૩૪૨॥	૧૭૬૭૫

અગીઆરી અગીઆરી એકવીશુંસો. નાની અગીઆરી.

	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	
૧૧	૧૨૧	૧૩૨	૧૪૩	૧૫૪	૧૬૫	૧૭૬	૧૮૭	૧૯૮	૨૦૯	૨૨૦	૧૭૦૫
૧૨	૧૩૨	૧૪૪	૧૫૬	૧૬૮	૧૮૦	૧૯૨	૨૦૪	૨૧૬	૨૨૮	૨૪૦	૧૮૬૦
૧૩	૧૪૩	૧૫૬	૧૬૯	૧૮૨	૧૯૫	૨૦૮	૨૨૧	૨૩૪	૨૪૭	૨૬૦	૨૦૧૫
૧૪	૧૫૪	૧૬૮	૧૮૨	૧૯૬	૨૧૦	૨૨૪	૨૩૮	૨૫૨	૨૬૬	૨૮૦	૨૧૭૦
૧૫	૧૬૫	૧૮૦	૧૯૫	૨૧૦	૨૨૫	૨૪૦	૨૫૫	૨૭૦	૨૮૫	૩૦૦	૨૩૨૫
૧૬	૧૭૬	૧૯૨	૨૦૮	૨૨૪	૨૪૦	૨૫૬	૨૭૨	૨૮૮	૩૦૪	૩૨૦	૨૪૮૦
૧૭	૧૮૭	૨૦૪	૨૨૧	૨૩૮	૨૫૫	૨૭૨	૨૮૯	૩૦૬	૩૨૩	૩૪૦	૨૬૩૫
૧૮	૧૯૮	૨૧૬	૨૩૪	૨૫૨	૨૭૦	૨૮૮	૩૦૬	૩૨૪	૩૪૨	૩૬૦	૨૭૯૦
૧૯	૨૦૯	૨૨૮	૨૪૭	૨૬૬	૨૮૫	૩૦૪	૩૨૩	૩૪૨	૩૬૧	૩૮૦	૨૯૪૫
૨૦	૨૨૦	૨૪૦	૨૬૦	૨૮૦	૩૦૦	૩૨૦	૩૪૦	૩૬૦	૩૮૦	૪૦૦	૩૧૦૦
	૧૭૦૫	૧૮૬૦	૨૦૧૫	૨૧૭૦	૨૩૨૫	૨૪૮૦	૨૬૩૫	૨૭૯૦	૨૯૪૫	૩૧૦૦	૨૪૦૨૫

એકો એકો એક. વડો એકો.

	૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	
૧	૧	૧૨૧	૪૪૧	૯૬૧	૧૬૮૧	૨૬૦૧	૩૭૨૧	૫૦૪૧	૬૫૬૧	૮૨૮૧	૨૯૪૧
૨	૪	૧૪૪	૪૮૪	૧૦૨૪	૧૭૬૪	૨૭૦૪	૩૮૪૪	૫૧૮૪	૬૭૨૪	૮૪૬૪	૩૦૩૪૦
૩	૯	૧૬૯	૫૨૯	૧૦૮૯	૧૮૪૯	૨૮૦૯	૩૯૬૯	૫૩૨૯	૬૮૮૯	૮૬૪૯	૩૧૨૯૦
૪	૧૬	૧૯૬	૫૭૬	૧૧૫૬	૧૯૩૬	૨૯૧૬	૪૦૯૬	૫૪૭૬	૭૦૫૬	૮૮૩૬	૩૨૨૬૦
૫	૨૫	૨૨૫	૬૨૫	૧૨૨૫	૨૦૨૫	૩૦૨૫	૪૨૨૫	૫૬૨૫	૭૨૨૫	૯૦૨૫	૩૩૨૫૦
૬	૩૬	૨૫૬	૬૭૬	૧૨૯૬	૨૧૧૬	૩૧૩૬	૪૩૫૬	૫૭૭૬	૭૩૯૬	૯૨૧૬	૩૪૨૬૦
૭	૪૯	૨૮૯	૭૨૯	૧૩૬૯	૨૨૦૯	૩૨૪૯	૪૪૮૯	૫૯૨૯	૭૫૬૯	૯૪૦૯	૩૫૨૯૦
૮	૬૪	૩૨૪	૭૮૪	૧૪૪૪	૨૩૦૪	૩૩૬૪	૪૬૨૪	૬૦૮૪	૭૭૪૪	૯૬૦૪	૩૬૩૪૦
૯	૮૧	૩૬૧	૮૪૧	૧૫૨૧	૨૪૦૧	૩૪૮૧	૪૭૬૧	૬૨૪૧	૭૯૨૧	૯૮૦૧	૩૭૪૧૦
૧૦	૧૦૦	૪૦૦	૯૦૦	૧૬૦૦	૨૫૦૦	૩૬૦૦	૪૯૦૦	૬૪૦૦	૮૧૦૦	૧૦૦૦૦	૩૮૫૦૦
	૩૮૫	૨૪૮૫	૬૬૮૫	૧૨૬૮૫	૨૦૭૮૫	૩૦૮૮૫	૪૨૯૮૫	૫૭૦૮૫	૭૩૧૮૫	૯૧૨૮૫	૩૩૮૩૫૦

એક પાચું પા. પાચાં.

।	૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	
૧	।	૨।।।	૫।	૭।।।	૧૦।	૧૨।।।	૧૫।	૧૭।।।	૨૦।	૨૨।।।	૧૧૫
૨	।।	૩	૫।।	૮	૧૦।।	૧૩	૧૫।।	૧૮	૨૦।।	૨૩	૧૧૭।।
૩	।।।	૩।	૫।।।	૮।	૧૦।।।	૧૩।	૧૫।।।	૧૮।	૨૦।।।	૨૩।	૧૨૦
૪	૧	૩।।	૬	૮।।	૧૧	૧૩।।	૧૬	૧૮।।	૨૧	૨૩।।	૧૨૨।।
૫	૧।	૩।।।	૬।	૮।।।	૧૧।	૧૩।।।	૧૬।	૧૮।।।	૨૧।	૨૩।।।	૧૨૫
૬	૧।।	૪	૬।।	૯	૧૧।।	૧૪	૧૬।।	૧૯	૨૧।।	૨૪	૧૨૭।।
૭	૧।।।	૪।	૬।।।	૯।	૧૧।।।	૧૪।	૧૬।।।	૧૯।	૨૧।।।	૨૪।	૧૩૦
૮	૨	૪।।	૭	૯।।	૧૨	૧૪।।	૧૭	૧૯।।	૨૨	૨૪।।	૧૩૨।।
૯	૨।	૪।।।	૭।	૯।।।	૧૨।	૧૪।।।	૧૭।	૧૯।।।	૨૨।	૨૪।।।	૧૩૫
૧૦	૨।।	૫	૭।।	૧૦	૧૨।।	૧૫	૧૭।।	૨૦	૨૨।।	૨૫	૧૪૭।।
	૧૩।।।	૩૮।।।	૬૩।।।	૮૮।।।	૧૧૩।।।	૧૩૮।।।	૧૬૩।।।	૨૮૮।।।	૨૧૩।।।	૨૩૯।।।	૧૨૬૨।।

એક અધ અર્ધં.   અર્ધં.

॥	૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	
૧	॥	૫॥	૧૦॥	૧૫॥	૨૦॥	૨૫॥	૩૦॥	૩૫॥	૪૦॥	૪૫॥	૨૩૦
૨	૧	૬	૧૧	૧૬	૨૧	૨૬	૩૧	૩૬	૪૧	૪૬	૨૩૫
૩	૧॥	૬॥	૧૧॥	૧૬॥	૨૧॥	૨૬॥	૩૧॥	૩૬॥	૪૧॥	૪૬॥	૨૪૦
૪	૨	૭	૧૨	૧૭	૨૨	૨૭	૩૨	૩૭	૪૨	૪૭	૨૪૫
૫	૨॥	૭॥	૧૨॥	૧૭॥	૨૨॥	૨૭॥	૩૨॥	૩૭॥	૪૨॥	૪૭॥	૨૫૦
૬	૩	૮	૧૩	૧૮	૨૩	૨૮	૩૩	૩૮	૪૩	૪૮	૨૫૫
૭	૩॥	૮॥	૧૩॥	૧૮॥	૨૩॥	૨૮॥	૩૩॥	૩૮॥	૪૩॥	૪૮॥	૨૬૦
૮	૪	૯	૧૪	૧૯	૨૪	૨૯	૩૪	૩૯	૪૪	૪૯	૨૬૫
૯	૪॥	૯॥	૧૪॥	૧૯॥	૨૪॥	૨૯॥	૩૪॥	૩૯॥	૪૪॥	૪૯॥	૨૭૦
૧૦	૫	૧૦	૧૫	૨૦	૨૫	૩૦	૩૫	૪૦	૪૫	૫૦	૨૭૫
	૨૭॥	૭૭॥	૧૨૭॥	૧૭૭॥	૨૨૭॥	૨૭૭॥	૩૧૭॥	૩૭૭॥	૪૨૭॥	૪૭૭॥	૨૫૨૫

એક પોણે પોણે. પોણાં.

॥।	૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	
૧	॥।	૮।	૧૫॥।	૨૩।	૩૦॥।	૩૮।	૪૫॥।	૫૩।	૬૦॥।	૬૮।	૩૪૫
૨	૧॥	૯	૧૬॥	૨૪	૩૧॥	૩૯	૪૬॥	૫૪	૬૧॥	૬૯	૩૫૨॥
૩	૨।	૯॥।	૧૭।	૨૪॥।	૩૨।	૩૯॥।	૪૭।	૫૪॥।	૬૨।	૬૯॥।	૩૬૦
૪	૩	૧૦॥	૧૮	૨૫॥	૩૩	૪૦॥	૪૮	૫૫॥	૬૩	૭૦॥	૩૬૭॥
૫	૩॥।	૧૧।	૧૮॥।	૨૬।	૩૩॥।	૪૧।	૪૮॥।	૫૬।	૬૩॥।	૭૧।	૩૭૫
૬	૪॥	૧૨	૧૯॥	૨૭	૩૪॥	૪૨	૪૯॥	૫૭	૬૪॥	૭૨	૩૮૨॥
૭	૫।	૧૨॥।	૨૦।	૨૭॥।	૩૫।	૪૨॥।	૫૦।	૫૭॥।	૬૫।	૭૨॥।	૩૯૦
૮	૬	૧૩॥	૨૧	૨૮॥	૩૬	૪૩॥	૫૧	૫૮॥	૬૬	૭૩॥	૩૯૭॥
૯	૬॥।	૧૪।	૨૧॥।	૨૯।	૩૬॥।	૪૪।	૫૧॥।	૫૯।	૬૬॥।	૭૪।	૪૦૫
૧૦	૭॥	૧૫	૨૨॥	૩૦	૩૭॥	૪૫	૫૨॥	૬૦	૬૭॥	૭૫	૪૧૨॥
	૪૧।	૧૧૬।	૧૯૧।	૨૬૬।	૩૪૧।	૪૧૬।	૪૯૧।	૫૫૬।	૬૪૧।	૭૧૬।	૩૭૮૭॥

એક દશાકે દશ. દશાકા.

૧૦	૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	
૧	૧૦	૧૧૦	૨૧૦	૩૧૦	૪૧૦	૫૧૦	૬૧૦	૭૧૦	૮૧૦	૯૧૦	૪૬૦૦
૨	૨૦	૧૨૦	૨૨૦	૩૨૦	૪૨૦	૫૨૦	૬૨૦	૭૨૦	૮૨૦	૯૨૦	૪૭૦૦
૩	૩૦	૧૩૦	૨૩૦	૩૩૦	૪૩૦	૫૩૦	૬૩૦	૭૩૦	૮૩૦	૯૩૦	૪૮૦૦
૪	૪૦	૧૪૦	૨૪૦	૩૪૦	૪૪૦	૫૪૦	૬૪૦	૭૪૦	૮૪૦	૯૪૦	૪૯૦૦
૫	૫૦	૧૫૦	૨૫૦	૩૫૦	૪૫૦	૫૫૦	૬૫૦	૭૫૦	૮૫૦	૯૫૦	૫૦૦૦
૬	૬૦	૧૬૦	૨૬૦	૩૬૦	૪૬૦	૫૬૦	૬૬૦	૭૬૦	૮૬૦	૯૬૦	૫૧૦૦
૭	૭૦	૧૭૦	૨૭૦	૩૭૦	૪૭૦	૫૭૦	૬૭૦	૭૭૦	૮૭૦	૯૭૦	૫૨૦૦
૮	૮૦	૧૮૦	૨૮૦	૩૮૦	૪૮૦	૫૮૦	૬૮૦	૭૮૦	૮૮૦	૯૮૦	૫૩૦૦
૯	૯૦	૧૯૦	૨૯૦	૩૯૦	૪૯૦	૫૯૦	૬૯૦	૭૯૦	૮૯૦	૯૯૦	૫૪૦૦
૧૦	૧૦૦	૨૦૦	૩૦૦	૪૦૦	૫૦૦	૬૦૦	૭૦૦	૮૦૦	૯૦૦	૧૦૦૦	૫૫૦૦
	૫૫૦	૧૫૫૦	૨૫૫૦	૩૫૫૦	૪૫૫૦	૫૫૫૦	૬૫૫૦	૭૫૫૦	૮૫૫૦	૯૫૫૦	૫૦૫૦૦

એક પાણની એક પાણ વદ્ધી કાંઈ નહિ.　　　　પાણ.

।	૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	
૧	·।	।।।૨	।૫	।।।૭	।૧૦	।।।૧૨	।૧૫	।।।૧૭	।૨૦	।।।૨૨	·)૧૧૫
૨	।।	·)૩	।।૫	·)૮	।।૧૦	·)૧૩	।।૧૫	·)૧૮	।।૨૦	·)૨૩	।।૧૧૭
૩	।।।	।૩	।।।૫	।૮	।।।૧૦	।૧૩	।।।૧૫	।૧૮	।।।૨૦	।૨૩	·)૧૨૦
૪	·)૧	।।૩	·)૬	।।૮	·)૧૧	।।૧૩	·)૧૬	।।૧૮	·)૨૧	।।૨૩	।।૧૨૨
૫	।૧	।।।૩	।૬	।।।૮	।૧૧	।।।૧૩	।૧૬	।।।૧૮	।૨૧	।।।૨૩	·)૧૨૫
૬	।।૧	·)૪	।।૬	·)૯	।।૧૧	·)૧૪	।।૧૬	·)૧૯	।।૨૧	·)૨૪	।।૧૨૭
૭	।।।૧	।૪	।।।૬	।૯	।।।૧૧	।૧૪	।।।૧૬	।૧૯	।।।૨૧	।૨૪	·)૧૩૦
૮	·)૨	।।૪	·)૭	।।૯	·)૧૨	।।૧૪	·)૧૭	।।૧૯	·)૨૨	।।૨૪	।।૧૩૨
૯	।૨	।।।૪	।૭	।।।૯	।૧૨	।।।૧૪	।૧૭	।।।૧૯	।૨૨	।।।૨૪	·)૧૩૫
૧૦	।।૨	·)૫	।।૭	૧૦	।।૧૨	·)૧૫	।।૧૭	·)૨૦	।।૨૨	·)૨૫	।।૧૩૭
	।।।૧૩	।।।૩૮	।।।૬૩	।।।૮૮	।।।૧૧૩	।।।૧૩૮	।।।૧૬૩	।।।૧૮૮	।।।૨૧૩	।।।૨૩૮	।।૧૨૬૨

એક આનાનો એક આનો. આના.

~	૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	
૧	~	.॥≋	૧।~	૧॥≋	૨॥~	૩)≋	૩॥~	૪।≋	૫)~	૫॥≋	૨૮॥
૨	≈	.॥	૧।≈	૨)	૨॥≈	૩।	૩॥≈	૪॥	૫)≈	૫॥	૨૯।≈
૩	≋	.॥~	૧।≋	૨)~	૨॥≋	૩।~	૩॥≋	૪॥~	૫)≋	૫॥~	૩૦
૪	.।	.॥≈	૧॥	૨)≈	૨॥	૩।≈	૪)	૪॥≈	૫।	૫॥≈	૩૦॥≈
૫	.।~	.॥≋	૧॥~	૨)≋	૨॥~	૩।≋	૪)~	૪॥≋	૫।~	૫॥≋	૩૧।
૬	.।≈	૧)	૧॥≈	૨।	૨॥≈	૩॥	૪)≈	૪॥	૫।≈	૬)	૩૧॥≈
૭	.।≋	૧)~	૧॥≋	૨।~	૨॥≋	૩॥~	૪)≋	૪॥~	૫।≋	૬)~	૩૨॥
૮	.॥	૧)≈	૧॥	૨।≈	૩)	૩॥≈	૪।	૪॥≈	૫॥	૬)≈	૩૩)≈
૯	.॥~	૧)≋	૧॥~	૨।≋	૩)~	૩॥≋	૪।~	૪॥≋	૫॥~	૬)≋	૩૩॥
૧૦	.॥≈	૧।	૧॥≈	૨॥	૩)≈	૩॥	૪।≈	૫)	૫॥≈	૬।	૩૪॥≈
	૩।≋	૯॥≋	૧૫॥≋	૨૨)≋	૨૮।≋	૩૪॥≋	૪૦॥≋	૪૭)≋	૫૩।≋	૫૯॥≋	૩૧૫॥≈

એક દોકડાનો એક દોકડો. દોકડા.

૧	૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	
૧	૧	૧૧	૨૧	·।૬	·।૧૬	·।।૧	·।।૧૧	·।।૨૧	·।।।૬	·।।।૧૬	૪।।૧૦
૨	૨	૧૨	૨૨	·।૭	·।૧૭	·।।૨	·।।૧૨	·।।૨૨	·।।।૭	·।।।૧૭	૪।।૨૦
૩	૩	૧૩	૨૩	·।૮	·।૧૮	·।।૩	·।।૧૩	·।।૨૩	·।।।૮	·।।।૧૮	૪।।।૫
૪	૪	૧૪	૨૪	·।૯	·।૧૯	·।।૪	·।।૧૪	·।।૨૪	·।।।૯	·।।।૧૯	૪।।।૧૫
૫	૫	૧૫	·।	·।૧૦	·।૨૦	·।।૫	·।।૧૫	·।।।	·।।।૧૦	·।।।૨૦	૫)
૬	૬	૧૬	·।૧	·।૧૧	·।૨૧	·।।૬	·।।૧૬	·।।।૧	·।।।૧૧	·।।।૨૧	૫)૧૦
૭	૭	૧૭	।૨	·।૧૨	·।૨૨	·।।૭	·।।૧૭	·।।।૨	·।।।૧૨	·।।।૨૨	૫)૨૦
૮	૮	૧૮	·।૩	·।૧૩	·।૨૩	·।।૮	·।।૧૮	·।।।૩	·।।।૧૩	·।।।૨૩	૫। ૫
૯	૯	૧૯	·।૪	·।૧૪	·।૨૪	·।।૯	·।।૧૯	·।।।૪	·।।।૧૪	·।।।૨૪	૫। ૧૫
૧૦	૧૦	૨૦	·।૫	·।૧૫	·।।	·।।૧૦	·।।૨૦	·।।।૫	·।।।૧૫	૧)	૫।।
	·।।૫	૧।।૫	૨।।૫	૩।।૫	૪।।૫	૫।।૫	૬।।૫	૭।।૫	૮।।૫	૯।।૫	૫૦।।

એક બદામની એક બદામ. બદામ.

૧	૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	
૧	૧	·II૩	૧I૧	૧III૩	૨II૧	૩)૩	૩II૧	૪I૩	૫)૧	૫II૩	૨૮II
૨	૨	·III	૧I૨	૨)	૨II૨	૩I	૩II૨	૪II	૫)૨	૫III	૨૯I૨
૩	૩	·III૧	૧I૩	૨)૧	૨II૩	૩I૧	૩II૩	૪II૧	૫)૩	૫III૧	૩૦)
૪	·I	·III૨	૧II	૨)૨	૨III	૩I૨	૪)	૪II૨	૫I	૫III૨	૩૦II૨
૫	·I૧	·III૩	૧II૧	૨)૩	૨III૧	૩I૩	૪)૧	૪II૩	૫I૧	૫III૩	૩૧I
૬	·I૨	૧)	૧II૨	૨I	૨III૨	૩II	૪)૨	૪III	૫I૨	૬	૩૧III૨
૭	·I૩	૧)૧	૧II૩	૨I૧	૨III૩	૩II૧	૪)૩	૪III૧	૫I૩	૬)૧	૩૨II
૮	·II	૧)૨	૧III	૨I૨	૩)	૩II૨	૪I	૪III૨	૫II	૬)૨	૩૩)૨
૯	·II૧	૧)૩	૧III૧	૨I૩	૩)૧	૩II૩	૪I૧	૪III૩	૫II૧	૬)૩	૩૩III
૧૦	·II૨	૧I	૧III૨	૨II	૩)૨	૩III	૪I૨	૫	૫II૨	૬I	૩૪I૨
	૩I૨	૯II૩	૧૫III૩	૨૨)૩	૨૮I૩	૩૪II૩	૪૦III૩	૪૭)૩	૫૩I૩	૫૯II૩	૩૧૫II૨

એક ઢીંચું ઢીંચ. ઢીંચ. એટલે ૪॥ નાં આંક કાઠીયાવાડમાં ચાલેછે.

૪॥	૧	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	
૧	૪॥	૪૯॥	૯૪॥	૧૩૯॥	૧૮૪॥	૨૨૯॥	૨૭૪॥	૩૧૯॥	૩૬૪॥	૪૦૯॥	૨૦૭૦
૨	૯	૫૪	૯૯	૧૪૪	૧૮૯	૨૩૪	૨૭૯	૩૨૪	૩૬૯	૪૧૪	૨૧૧૫
૩	૧૩॥	૫૮॥	૧૦૩॥	૧૪૮॥	૧૯૩॥	૨૩૮॥	૨૮૩॥	૩૨૮॥	૩૭૩॥	૪૧૮॥	૨૧૬૦
૪	૧૮	૬૩	૧૦૮	૧૫૩	૧૯૮	૨૪૩	૨૮૮	૩૩૩	૩૭૮	૪૨૩	૨૨૦૫
૫	૨૨॥	૬૭॥	૧૧૨॥	૧૫૭॥	૨૦૨॥	૨૪૭॥	૨૯૨॥	૩૩૭॥	૩૮૨॥	૪૨૭॥	૨૨૫૦
૬	૨૭	૭૨	૧૧૭	૧૬૨	૨૦૭	૨૫૨	૨૯૭	૩૪૨	૩૮૭	૪૩૨	૨૨૯૫
૭	૩૧॥	૭૬॥	૧૨૧॥	૧૬૬॥	૨૧૧॥	૨૫૬॥	૩૦૧॥	૪૪૬॥	૩૯૧॥	૪૩૬॥	૨૩૪૦
૮	૩૬	૮૧	૧૨૬	૧૭૧	૨૧૬	૨૬૧	૩૦૬	૩૫૧	૩૯૬	૪૪૧	૨૩૮૫
૯	૪૦॥	૮૫॥	૧૩૦॥	૧૭૫॥	૨૨૦॥	૨૬૫॥	૩૧૦॥	૩૫૫॥	૪૦૦॥	૪૪૫॥	૨૪૩૦
૧૦	૪૫	૯૦	૧૩૫	૧૮૦	૨૨૫	૨૭૦	૩૧૫	૩૬૦	૪૦૫	૪૫૦	૨૪૭૫
	૨૪૭॥	૬૯૭॥	૧૧૪૭॥	૧૫૯૭॥	૨૦૪૭॥	૨૪૯૭॥	૨૯૪૭॥	૩૩૯૭॥	૩૮૯૭॥	૪૨૯૭॥	૨૨૭૨૫

એક ઢળીઉં ઢળી. ઢળીઆં એટલે પા॥ ને આંક કાઠીઆવાડ પ્રાંતમાં છે.

પા॥	૦	૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	
૧	૫॥	૬૦॥	૧૧૫॥	૧૭૦॥	૨૨૫॥	૨૮૦॥	૩૩૫॥	૩૯૦॥	૪૪૫॥	૫૦૦॥	૨૫૩૦
૨	૧૧	૬૬	૧૨૧	૧૭૬	૨૩૧	૨૮૬	૩૪૧	૩૯૬	૪૫૧	૫૦૬	૨૫૮૫
૩	૧૬॥	૭૧॥	૧૨૭॥	૧૮૧॥	૨૩૬॥	૨૯૧॥	૩૪૬॥	૪૦૧॥	૪૫૬॥	૫૧૧॥	૨૬૪૦
૪	૨૨	૭૭	૧૩૨	૧૮૭	૨૪૨	૨૯૭	૩૫૨	૪૦૭	૪૬૨	૫૧૭	૨૬૯૫
૫	૨૭॥	૮૨॥	૧૩૭॥	૧૯૨॥	૨૪૭॥	૩૦૨॥	૩૫૭॥	૪૧૨॥	૪૬૭॥	૫૨૨॥	૨૭૫૦
૬	૩૩	૮૮	૧૪૩	૧૯૮	૨૫૩	૩૦૮	૩૬૩	૪૧૮	૪૭૩	૫૨૮	૨૮૦૫
૭	૩૮॥	૯૩॥	૧૪૮॥	૨૦૩॥	૨૫૮॥	૩૧૩॥	૩૬૮॥	૪૨૩॥	૪૭૮॥	૫૩૩॥	૨૮૬૦
૮	૪૪	૯૯	૧૫૪	૨૦૯	૨૬૪	૩૧૯	૩૭૪	૪૨૯	૪૮૪	૫૩૯	૨૯૧૫
૯	૪૯॥	૧૦૪॥	૧૫૯॥	૨૧૪॥	૨૬૯॥	૩૨૪॥	૩૭૯॥	૪૪૪॥	૪૮૯॥	૫૪૪॥	૨૯૭૦
૧૦	૫૫	૧૧૦	૧૬૫	૨૨૦	૨૭૫	૩૩૦	૩૮૫	૪૪૦	૪૯૫	૫૫૦	૩૦૨૫
	૩૦૨॥	૮૫૨॥	૧૪૦૨॥	૧૯૫૨॥	૨૫૦૨॥	૩૦૫૨॥	૩૬૦૨॥	૪૧૫૨॥	૪૭૦૨॥	૫૨૫૨॥	૨૭૭૨૫

સાડાસાતનો પા.

૭ા	׀	૮૨ા	૨ાા	૧૫૭ા	પા॰	૨૩૨ા	૭ાા	૧૦૦	૩।	૧૦૦૦	૩૯ા
૧૫	ાા	૯૦	૩	૧૬૫	પાા	૨૪૦	૮	૨૦૦	૬ાાા	૨૦૦૦	૬૬ાાા
૨૨ા	ાાા	૯૭ા	૩ા	૧૭૨ા	પાાા	૨૪૭ા	૮ા	૩૦૦	૧૦	૩૦૦૦	૧૦૦
૩૦	૧	૧૦૫	૩ાા	૧૮૦	૬	૨૫૫	૮ા	૪૦૦	૧૩ા	૪૦૦૦	૧૩૩ા
૩૭ા	૧ા	૧૧૨ા	૩ાાા	૧૮૭ા	૬ા	૨૬૨ા	૮ાાા	૫૦૦	૧૬ાાા	૫૦૦૦	૧૬૬ાાા
૪૫	૧ાા	૧૨૦	૪	૧૯	૬ાા	૨૦૦	૯	૬૦૦	૨૦	૬૦૦૦	૨૦૦
૫૨ા	૧ાાા	૧૨૭ા	૪ા	૨૦૨ા	૬ાાા	૨૭૭ા	૯ા	૭૦૦	૨૩ા	૭૦૦૦	૨૩૩ા
૬૦	૨	૧૩૫	૪ાા	૨૧૦	૭	૨૮૫	૯ાા	૮૦૦	૨૬ાાા	૮૦૦૦	૨૬૬ાાા
૬૭ા	૨ા	૧૪૨ા	૪ાાા	૨૧૭ા	૭ા	૨૯૨ા	૯ાાા	૯૦૦	૩૦	૯૦૦૦	૩૦૦
૭૫	૨ાા	૧૫૦	૫	૨૨૫	૭ાા	૩૦૦	૧૦	૧૦૦૦	૩૩ા	૧૦૦૦૦	૩૩૩ા

પલાખા.

ભણનારને આંકનાં પલાખા પૂછવાનો ઘણો મહાવરો રખાવ્યાથી તેના આંક પકકા થાયછે. તેમાં કોઈ વખત તેને એમ પૂછવું; જેમ કે ૨૪ તથા ૩૬ કેટલી રીતે થાયછે? ત્યારે કહેશે.

ચોવીએક	૨૪	છતરીએક	૩૬
બારદુ	૨૪	અઢારદુ	૩૬
આઠતેરી	૨૪	બારતેરી	૩૬
છચોક	૨૪	નવચોક	૩૬
સોળદોડે	૨૪	ચોવીદોઢે	૩૬
અડતાળીશ અર્ધે	૨૪	બોતેર અર્ધે	૩૬
છન્નુપાએ	૨૪	એકશો ચુંવાળીસપાએ	૩૬
સાતસેં વીસનો શર	૨૪	અડતાળીસ પોણે	૩૬
		છાએછાએ	૩૬
		એકહજાર એંશીનો શર	૩૬

વિભાગ ૨ જો.

શેરની ધાત.

શેરના અછેરા	૨	પોણાશેરના	૩૦
શેરના પાશેરા	૪	અછેરના	૨૦
શેરના નવટાંકાં	૮	પાશેરના	૧૦
શેરના અધોળાં	૧૬	નવટાંકના	૫
શેરના રૂપિઆભાર	૪૦	અધોળના	૨॥

ઊપલી ધાતની ઊલટ નીચે મુજબ શીખવવી તથા બીજી

પણ સઘળી ધાતોની ઊલટ શીખવવાનો મહાવરો કરાવવો.

૨ અછેરે શેર એક.	૨॥ રૂપિઆ ભારનો એક અધોળ.
૪ પાશેરે શેર એક.	૫ ભારે નવટાંક.
૮ નવટાંકે શેર એક.	૧૦ ભારે પાશેર.
૧૬ અધોળે શેર એક.	૨૦ ભારે અછેર.
૪૦ રૂપિઆભારે શેર એક.	૩૦ ભારે પોણોશેર
	૪૦ ભારે શેર.

મણની ધાત.

મણના અધમણીઆ	૨	મણના શેર	૪૦
મણના દશશેરા	૪	પોણા મણના	૩૦
મણની પાંછેરી	૮	અધ મણના	૨૦
મણની અઢીશેરી	૧૬	પામણના	૧૦
મણની શવાશેરી	૩૨		

માણીની ધાત.

માણી એકના મણ	૧૨	અર્ધી માણીના	૬
પોણી માણીના	૯	પા માણીના	૩

કળશીની ધાત.

કળશી એકના મણ	૧૬	અર્ધી કળશીના	૮
પોણી કળશીના	૧૨	પા કળશીના	૪

ખાંડીની ધાત.

પાંચમણે પા ખાંડી.	પાંત્રીસમણે પોણી બે ખાંડી.
દશમણે અર્ધીખાંડી.	ચાળીસમણે બે ખાંડી.

પંદરમણે પોણી ખાંડી.	એંશીમણે ચાર ખાંડી.
વીસમણે એક ખાંડી.	સોમણે પાંચ ખાંડી.
પચીસમણે સવા ખાંડી.	પાંચસે મણે પચીસ ખાંડી.
ત્રીસમણે દોઢ ખાંડી.	હજાર મણે પચાસ ખાંડી.

મૂડા એકના મણ	૪૦	બેડિઆ એકના મણ	૩૨
ભાર એકના મણ	૨૪	ગાલી એકના મણ	૩૦
હારા એકના મણ	૨૧	પલા એકના મણ	૬ાા
કોથળા એકના મણ	૫	નાના હારાના મણ	૭

તોલાની ધાત.

તોલા એકના ગદીઆણા	૨	ગદીઆણા એકના વાલ	૧૬
તોલા એકના માસા	૧૨	ગદીઆણાની રતી	૪૮
તોલા એકના વાલ	૩૨	અર્ધા ગદીઆણાના વાલ	૮
તોલા એકની રતી	૯૬	પા ગદીઆણાના વાલ	૪

તોલા એકના વાલ	૩૨	વાલ એકની રતી	૩
અર્ધા તોલાના વાલ	૧૬	રતી એકના મગ	૪
પા તોલાના વાલ	૮	રતી એકના ચોખા	૬

દોકડાની ધાત.

રૂપિઆ એકના દોકડા	૧૦૦	દોકડા એકની બદામ	૧૬
દોકડા એકના ક્રોકડા	૧૦૦	બદામ એકની વીસવાસી	૧૬

ચાર બદામે પા દોકડો.
આઠ બડામે અર્ધો દોકડો.
બાર બદામે પોણો દોકડો.
સોળ બદામે એક દોકડો.
વીસ બદામે સવા દોકડો.
ચોવીસ બદામે દોઢ દોકડો.
અઠાવીસ બદામે પોણા બે દોકડા.
બત્રીસ બદામે બે દોકડા.
સો બદામે સવાછ દોકડા.

સવાછ દોકડે એક આનો.
સાડાબાર દોકડે બે આના
પોણીઓગણીસ દોકડે ત્રણ આના.
પચીસ દોકડે પા રૂપિઓ.
પચાસ દોકડે અર્ધો રૂપિઓ.
પોણોસો દોકડે પોણો રૂપિઓ.
સો દોકડે એક રૂપિઓ.

આનાની ધાત.

એક આનાના ઉપઆના અથવા કાચા આના સોળ.

રૂપિઆ એકના આના સોળ.
પોણા રૂપિઆના બાર આના.
અર્ધારૂપિઆના આઠ આના.
પા રૂપિઆના ચાર આના.

ચાર આને પા રૂપિઓ.
આઠ આને અર્ધો રૂપિઓ.
બાર આને પોણો રૂપિઓ.
સોળ આને એક રૂપિઓ.
વીસ આને સવા રૂપિઓ.
ત્રણસેં આને પોણીઓગણીસ રૂપિઆ.
ચારસેં આને પચીસ રૂપિઆ.
ચોવીસ આને દોઢ રૂપિઓ.
અઠાવીસ આને પોણા બે રૂપિઆ.
બત્રીસ આને બે રૂપિઆ.
સો આને સવાછ રૂપિઆ.
બસેંઆને સાડાબાર રૂપિઆ.
હજાર આને સાડી બાસઠ રૂપિઆ.

	દો૦	બ૦		દો૦	બ૦
પા આનાનો	૧॥	૧	પોણાત્રણ આનાના	૧૭	૩
અર્ધા આનાના	૩	૨	ત્રણ આનાના	૧૮॥।	
પોણા આનાના	૪॥	૩	સવાત્રણ આનાના	૨૦।	૧
એક આનાના	૬।		સાડાત્રણ આનાના	૨૧॥।	૨
સવા આનાના	૭॥।	૧	પોણાચાર આનાના	૨૩।	૩
દોઢ આનાના	૯।	૨	ચાર આનાના	૨૫	
પોણાબે આનાના	૧૦॥।	૩	આઠ આનાના	૫૦	
બે આનાના	૧૨॥		બાર આનાના	૭૫	
સવાબે આનાના	૧૪	૧	એક રૂપિઆના	૧૦૦	
અઢી આનાના	૧૫॥	૨			

રૂપિઆની ધાત.

રૂપિઆના અર્ધા બે.
રૂપિઆના પાવલાં ચાર.
રૂપિઆના આના સોળ.
રૂપિઆના ફદિયાં* ચોસઠ.
રૂપિઆનીપાઈએકસોબાણું.
અર્ધા રૂપિઆની પાઈ છન્નું.
પા રૂપિઆની અડતાળીસ.
ત્રણ આનાની છત્રીસ.
બે આનાની ચોવીસ.
એક આનાની બાર.
અર્ધા આનાની છ.
પા આનાની ત્રણ.

સૂરતી પૈસાની ધાત.

પૈસા અકની નાસરી ચાર.
પૈસા એકની દમડી આઠ.
૧॥ પૈસાનો મોટો પૈસો.
૩ પૈસાનો ટકો.

* ફદીઉં એટલે ઇંગ્રેજ સરકારનો પાડેલો પૈસો. એને કાઠીઆવાડમાં કાવડીઉં કહેછે, તથા મુંબઇમાં દોઢીઉં કહેછે. મુંબઇમાં ફદીઉં ચાર પાઇને કહેછે.

પૈસા એકની બદામ વીસ.
૦॥ પૈસાનો એક સવાયો.
૦॥। પૈસાનો મોટો સવાયો.

૧। પૈસાનું એક ફદીઉ સવાકો-
૮૦ પૈસાનો એક રૂપિઓ.
સવા દોકડાનો સવાયો એટ-
લે ૧ ફદીઉ.

૧ સૂરતી પૈસો સવા દોકડાનો, તેથી આગળ તથા હિસાબમાં જે ઠેકાણે સવા દોકડો આવે તેને સૂરતી પૈસો સમજવો.

કોડીની ધાત.

એક કોડીનાં ૨૦ નંગ.
પોણી કોડીના ૧૫ નંગ.
અર્ધી કોડીનાં ૧૦ નંગ.
પા કોડીનાં ૫ નંગ.
પાંચ નંગે પા કોડી.
દશ નંગે અર્ધી કોડી.
પંદર નંગે પોણી કોડી.
વીસ નંગે એક કોડી.

પચીસ નંગે સવા કોડી.
ત્રીસ નંગે દોઢ કોડી.
પાંત્રીસ નંગે પોણી બે કોડી.
ચાળીસ નંગે બે કોડી.
પીસ્તાળીસ નંગે સવાબેકોડી.
પચાસ નંગે અઢી કોડી.
પંચાવન નંગે પોણીત્રણ કોડી.
સાઠ નંગે ત્રણ કોડી.

ગજની ધાત.

ગજના ચોવીસ તસુ.
પોણા ગજના અઢાર તસુ.

અર્ધા ગજના બાર તસુ.
પા ગજના છ તસુ.

વીંઘાની ધાત.

એક વીંઘાના વીસ વસા.

એક વસાની વીસ વીસવાસી અથવા ચોરસ કાઠી.

પલસાડમાં ભરતનું માપ.

એક હારાના બત્રીસ ફરા.	અર્ધા હારાના સોળ ફરા.
પોણા હારાના ચોવીસ ફરા.	પા હારાના આઠ ફરા.

કાળનું પ્રમાણ.

૬૦ વિપળની એક પળ.	૭દિવસનું એક અઠવાડીઉં.
૬૦ પળની એક ઘડી.	૧૫દિવસનું એક પખવાડીઉં.
૭॥ ઘડીનો એક પહોર.	૨પખવાડીઆંનો એક માસ.
૮પહોરનો એક રાત્રિદિવસ.	૧૨ મહીનાનું એક વરસ.

લીલાવતી પ્રમાણે ગાઉ તથા જોજનનું પ્રમાણ.

૮ જવનો ૧ આંગળ.	૨૦૦૦ દંડનો ૧ ગાઉ.
૨૪ આંગળનો ૧ હાથ.	૪ ગાઉનો ૧ જોજન.
૪ હાથનો ૧ દંડ.	

તિથિઓનાં નામ.

મહિનામાં બે પખવાડીઆં તેમાં એક શુદ અને બીજું વદ.

લખવામાં	બોલવામાં	લખવામાં	બોલવામાં	લખવામાં	બોલવામાં
૧	પડવો.	૭	સાતમ.	૧૩	તેરસ.
૨	બીજ.	૮	આઠમ.	૧૪	ચૌદસ.
૩	ત્રીજ.	૯	નોમ.	૧૫	પૂનમ.
૪	ચોથ.	૧૦	દશમ.	૩૦॥	અમાસ.
૫	પાંચમ.	૧૧	અગ્યારસ.		
૬	છઠ.	૧૨	બારસ.		

બાર મહીનાનાં નામ.

કારતક.	માહ.	વૈશાખ.	શ્રાવણ.
માગશર.	ફાગણ.	જેઠ.	ભાદરવો.
પોશ.	ચૈત્ર.	આશાડ.	આસો.

આઠ દિશાનાં નામ.

પૂર્વ.	ઉત્તર.	ઈશાન.	નૈરૂત્યખૂણ.
પશ્ચિમ.	દક્ષિણ.	વાયવ્યખૂણ.	અગ્નિખૂણ.

સાતેવારનાં નામ.

બોલવામાં.	લખવામાં.	બોલવામાં.	લખવામાં.
રવિવાર.	રવેઉ,રવૌ.	ગુરૂવાર	ગરેઉ,ગરૌ.
સોમવાર	સોમે.	શુકરવાર	શુકરે.
મંગળવાર	ભોમે.	શનિવાર	શનેઉ,શનૌ.
બુધવાર	બુધે.		

સંખ્યા પરિમાણ.

પોણોસો	૭૫	સાડાત્રણસે	૩૫૦
સવાસો	૧૨૫	એક હજાર	૧૦૦૦
દોડસો	૧૫૦	એક લાખ	૧૦૦૦૦૦
પોણાબસેં	૧૭૫	એક ક્રોડ	૧૦૦૦૦૦૦૦
અડીસેં	૨૫૦	એક અબજ	૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦

આંકમાં આંકડા બોલાયછે તે લખવાના દાખલા.

પચલંતરસો ૧૦૫	નવલોતેરસો ૧૦૯	બેતીલો તેર ૨૦૩
બેપચવીસાં ૨૨૫	છૈયોતેરસો ૧૦૬	અઠાણું એકલંતર ૯૮૦૧
ઓગણીસાંસો ૧૧૯	ત્રણચારોતેર ૩૦૪	બેદાવો તેર ૨૧૦.

પાણુ આના લખવાનીં રીત.

એકત્રીસના સર્વે પાડા પાને ૭મે લખ્યા છે તે ભણાવી રહ્યા

પછી નીચેની રકમો બોલતાં, લખતાં શીખવી હોય તો સારી.

·)।· પાઆનો	૧। સવા	૩। સવાત્રણ.
·)·।। અર્ધો આનો	૧।। દોઢ	૩।। સાડાત્રણ.
·)·।।। પોણો આનો	૧।।। પોણાબે	૩।।।પોણાચાર.
·)– એક આનો	૨) બે	૪) ચાર.
·। પા, પાવલુ	૨। સવાબે	૨૦)–અધોળ.
·।। અર્ધો	૨।। અડી	૨૦)=નવટાંક.
·।।। પોણો	૨।।। પોણાત્રણ	૨૦। પાવશેર.
૧) એક	૩) ત્રણ	

રૂ ૧।।।–।। પોણાબે રૂપિઆ ને દોઢ આનો.

૨ પા।=।। સવાપાંચશેર અને અડી નવટાંક.

રૂ ૧। ૭ સવારૂપીઓ ને સાત દોકડા.

રૂ ૭–૩–૧૧
રૂ ૭)૩)૧૧ } સાત રૂપિઆ ત્રણઆના ને અગીઆરપાઈ.

રૂ ૯૯।।। પોણીસો રૂપિઆ. રૂ ૭૫)પોણોસો રૂપિઆ.

રૂ ૧૦૦।। સાડાસો રૂપિઆ.

રૂ ૧૨૫) સવાસો રૂપિઆ.

સર્વાળા.

રૂપિઆ, પાણ, આનાના.

·।।।	૭।=	૧૨૩)=।।।	૨૩।–।।।
૧।।	૫।।–।।	૧૫૫)।	૧૨૬।।।–
૭	·।≡	૨૨૦।=।।	૨૧।·।।।
૮।।।	૭।≡।।।	૩૨૩।।·।।।	૮)।
૧૮)	૨૦।।।=।	૮૨૨)=।	૧૭૯।≡।।।

રૂપિઆ તથા દોકડાના.

૭॥।	૨	૭।	૧૨।	·॥।	૭।
૫।	૬	·॥।	૭	·॥	૧॥
૧॥	૧	૧૨।	૨૧।	૧।	·॥
૧૭।	૧૮	૫॥।	·॥	૪॥।	૧૧
૩૨)	૨	૨૬।	૧૬।	૭।	૨૦।

મણ, શેરના.

૭॥	૩	૩।	૧॥।	૩૮॥	૪॥
૧॥	૨	૧॥	૮॥	૧૫)	૬॥।
૨।	૭	૩।	૯।	·॥।	૪
૧૧॥	૨	૮।	૯॥	૫૪॥	૫।

બાદબાકી.

૬૧૭	૨૩૫	૩૦૦	૧૦૦૦૦
૨૦૫	૮૭	૧૦૯	૯૯૯
૪૧૨	૧૪૮	૧૯૧	૯૦૦૧

પાણ, આનાવાળી રકમોની બાદબાકી.

૭।=	૧૭॥-॥	૩૨॥।≡	૨૩૭॥=॥
૧।-	૫।-।	૮॥-॥	૬૮॥।≡॥।
૬)-	૧૨। ·।	૨૪।-॥	૧૬૮॥=॥।

ગુણાકાર.

પાણઆનાના ગુણાકાર કરવામાં, બીજા હિસાબમાં નીચેના કોઠા ઘણા કામમાં આવેછે.

પાણ, આનાના ગુણાકારના કોઠા.

	·।	·।।	·।।।	૧)	૧।	૧।।	૧।।।	૨)	૨।	૨।।
·।	·)~	·)≈	·)≋	·।	·।~	·।≈	·।≋	·।।	।।~	·।।≈
·।।	·)≈	·।	·।≈	·।।	·।।≈	·।।।	·।।।≈	૧	૧)≈	૧।
·।।।	·)≋	·।≈	·।।~	·।।।	·।।।≋	૧)≈	૧।~	૧।।	૧।।≋	૧।।।≈
૧)	·।	·।।	·।।।	૧	૧।	૧।।	૧।।।	૨)	૨।	૨।।
૧।	·।~	·।।≈	·।।।≋	૧।	૧।।~	૧।।।≈	૨)≋	૨।।	૨।।।~	૩)≈
૧।।	·।≈	·।।।	૧)≈	૧।।	૧।।।≈	૨।	૨।।≈	૩)	૩।≈	૩।।।
૧।।।	·।≋	·।।।≈	૧।~	૧।।।	૨)≋	૨।।≈	૩)~	૩।।	૩।।।≋	૪।≈
૨)	·।।	૧	૧।।	૨)	૨।।	૩)	૩।।	૪)	૪।।	૫)
૨।	·।।~	૧)≈	૧।।≋	૨।	૨।।~	૩।≈	૩।।।≋	૪।।	૫)~	૫।।≈
૨।।	·।।≈	૧।	૧।।।≈	૨।।	૩)≈	૩।।≋	૪।≈	૫	૫।।≈	૬।
	૩।≋	૬।।।~	૧૦।~	૧૩।।।	૧૭)≋	૨૦।।≈	૨૪)~	૨૭।।	૩૦।।।≋	૩૪।≈

મોઢે ઝટ લઇને થાય તેવા કેટલાએક ગુણાકાર.

૩૭ને૨૫વડેગુણવાહોયતોસાડત્રીસપાએસવાનવસેંથાય.

૪૬ ને ૭૫ વડે ગુણવા હોય તો છેતાળીસ પોણે સાડી ચોતરીસસેં થાય.

૪૩ ને ૧૨૫ વડે ગુણતાં ત્રેતાળીસ સવાએ પોણી ચોપનસો થાય.

૬૪ ને ૯૯ વડે ગુણવા હોય તો ચોસઠને ૧૦૦ વડે ગુણી ૬૪ બાદ કરતાં ૬૩૩૬ થાયછે.

૫૨ ને ૧૨॥ ગુણવા હોય તો બાવન પાએ તેરસેં ને તેરસેં અર્ધે સાડાછસેં આવે, અથવા બાવનના સવા દશકાની બરાબર છે.

૪૫ને ૫ વડે ગુણવા હોય તો ૪૫ના અર્ધા દશકા જાણવા,

૬૭ ને ૩૫ વડે ગુણવા હોય તો ૬૭ ઊઠાં જેટલા દશકા જાણવા.

૮૭ ને ૧૨॥ વડે ગુણવા હોય તો ૮૭ સવાએ ૧૦૮॥। એટલા દશકા થયા એમાં ત્રણ પાણને ઠેકાણે ૭॥ લખ્યાથી જવાબ ૧૦૮૭॥ આવેછે. કદી એક પાણ હોયતો ૨॥ લખવા, બે પાણ હોયતો ૫ મૂકવા.

૩૭ ને ૩૬ વડે ગુણવા હોયતો છતરી છતરી રામ. ૧૨૯૬માં ૩૬ મેળવવા એટલે ૧૩૩૨ થાય.

જે રકમને નીચે લખેલા આંકડાએ ગુણવી હોય તેની રીત.

૬। કહેલી રકમના પા, ના પાસો અથવા અર્ધાના સવાયા બરાબર દશકા જેટલો.

ગુણાકાર.

૧૨॥ પા, ના અર્ધા સો.
૧૮॥। પા, ના પોણોસો.
૨૫ પા, સો.
૩૧। પા, ના સવાસો.
૩૭॥ પા, ના દોઢસો.
૪૩॥। પા, ના અર્ધાના ઊઠાં ગુણ્યા સો.
૫૦ અર્ધા સો.
૫૬। પોણાના પોણોસો.
૬૨॥ અર્ધાના સવાસો.
૬૮॥।
૭૫ પોણોસો.
૮૧।
૮૭॥ પા ના ઊઠાં જેટલા સો.
૯૩॥। પોણાના સવાસો.

ભાગાકાર.

મોઢેથી ઝટ ગણાય તેવા ભાગાકાર.

૨૭ને ૦।ાવડે ભાગવા હોય તો એના ચોગણા કરવા જવાબ ૧૦૮
૩૮ ને ૦॥ વડે ભાગવા હોય તો એના બમણા કરવા. જ૦ ૭૬
૩૩ ને ૦॥। વડે ભાગવા હોય તો પોણાના આંકમાંથી એવો આંકડો લેઈને પોણાં બોલવાં કે ૩૩ આવી રહે } જ. ૩૩

૧૩ને ૨૫વડે ભાગવા હોય તો ૧૩ ના ચોગણા દોકડા જેટલો ભાગાકાર થયો જાણવો. જવાબ ૦॥ ૨

૯ને ૭૫ વડે ભાગવા હોય તો જે આંકડાના પોણા ગણતાં ૯ આવે તેટલા દોકડા જાણવા.———૧૨ દોકડા.

૭ાને ૧૨૫વડે ભાગવા હોયતો જવાબ.—૬ દોકડા.

૨૮ને ૩૫૦વડે ભાગવા હોયતો જવાબ.—૮ દોકડા.

૫ને૦)-વડે ભાગવા હોયતો ૫ને ૧૬ ગણા કરવા ૮૦ દોકડા.

ગુણાકાર તથા ભાગાકાર ટૂંકામાં થાય એવો એક દાખલો.

નીચેના દાખલાની તપસીલ.

૭૩૪૨
૬૫૮
૪૮૩૧૦૩૬

આઠદુ સોળે ૬ વદી ૧ આઠ ચોક બત્રીસ ને એક તેત્રીસ તથા પાંચદુ દશ મળીને ત્રેતાળીશો ૩ વદી ૪ આટતેરી ચોવીસને ચાર અઠાવીસ તથા પાંચ ચોક વીસ મળીને અડતાળીસ તથા છદુ બાર મળીને સાઠે શૂન્ય વદી ૬ આઠસતાં છપનને છ બાસઠ તથા પાંચતેરી પંદર મળીને સીતોતેર તથા છ ચોક ચોવીસ મળેથી એકસો ને એક વદી ૧૦ પાંચસતાં પાંતરીસને દશ પીસ્તાળીસ તથા છતરી અઢાર મેળવ્યાથી ત્રેસઠે ત્રણ વદી ૬ ૬ છસતાં બેતાળીસ ને છ અડતાળીસના અડતાળીસ.

આવીજ રીતે ટૂંકામાં કરતાં ભાગાકાર પણ થઈ શકે છે.

સમાપ્ત.